

[Undervisningsministeren.]

kan komme i betragtning ved fordelingen af uddannelsesfondens midler, repræsenterer de læreanstalter, skoler m. v., der er inddraget under fondens støttevirksomhed, kun ca. 19.000 elever ialt. Dette elevtal er dog så stort, at der — når bortses fra de 10 pct. af fondens midler, der er ydet som lån — kun har kunnet ydes et støttebeløb af fonden på ca. 70 kr. årlig i gennemsnit pr. elev. At dette ligger langt under, hvad der kan betegnes som en blot nogenlunde effektiv økonomisk hjælp, behøver ikke nærmere påvisning.

Hvis det skal være andet og mere end en lyrisk tilkendegivelse, at alle unge i dette land har adgang til en videregående uddannelse, vil det derfor være absolut påkrævet, at det offentlige søger at afbøde virkningerne af de hindringer, som de økonomiske forhold under den nuværende støtteordning kan være for de unges videreuddannelse. Det vil derfor være nødvendigt at mangedoble det beløb på 1½ mill. kr., som uddannelsesfonden årlig har til rådighed.

Uddannelsesfondens nuværende økonomiske forhold giver imidlertid ingen mulighed for en udvidelse af fondens virksomhed. Fonden råder over en kapital, der, efter at uddelingen for 1953—54 har fundet sted, kun andrager godt 7 mill. kr. Fondens indtægter hidrører alene fra kapitalens renteaftkastning og fra overførsel af en eventuel sidste rest fra tipstjenestens overskud. Dette overførselsbeløb fra tipstjenesten har været stadig dalende, og i 1953 har der slet intet kunnet overføres. Det kan derfor forudses, at fondens midler — ved uddeling af det i loven fastsatte beløb af 1½ mill. kr. årlig — vil være opbrugt i løbet af 6—7 år.

Det vil herefter være ganske klart, at der må sikres fonden nogle mere stabile indtægter, end tipsmidlerne har vist sig at være. Og ikke blot må de være mere stabile. De må som nævnt også være af en ganske anden størrelsesorden end de 1½ mill. kr., der i øjeblikket kan uddeles.

Det grundlag, nærværende lovforslag bygger på, er ungdomskommissionens betænkninger. Der sigtes dog ikke på en øjeblikkelig opfyldelse af kommissionens forslag, men kun mod understøttelser, der for

de fleste uddannelsesområders vedkommende ligger på ca. halvdelen af kommissionens forslag.

Men selv til opnåelse af dette foreløbige mål kan man — som der nærmere er redegjort for i bemærkningerne til lovforslaget, og som jeg senere vil vende tilbage til — næppe nøjes med mindre end 10—12 mill. kr. årlig.

Disse midler foreslås tilvejebragt ved en ændring i loven af 10. april 1922 om afgift af arv og gave, således at et beløb svarende til 20 pct. af de årlige arve- og gaveafgifter overføres til uddannelsesfonden som indtægt. Forslag herom fremsættes i dag af finansministeren i forbindelse med et forslag om forhøjelse af visse kategorier af arveafgifter. Fondens herfra hidrørende indtægter anslås til mellem 9 og 9½ mill. kr. årlig.

Endvidere vil handelsministeren i nær fremtid ved fremsættelse af forslag til ændring af loven af 20. juli 1943 om krigsforsikring af privat indbo bringe i forslag, at der tilføres fonden en kapitalformue på 4½ mill. kr. hidrørende fra krigsforsikringspræmier, for hvilke der ikke er blevet anvendelse efter deres bestemmelse.

Allerede nu råder fonden imidlertid som nævnt over en kapital på godt 7 mill. kr., således at den samlede kapitalformue må påregnes at blive på 11 à 12 mill. kr. Renteaftkastningen af denne formue — eventuelt i forbindelse med et muligt overførselsbeløb fra tipsmidlerne — skulle kunne bringe fondens samlede årlige indtægter op på ca. 10 mill. kr. Kapitalformuens væsentligste opgave vil dog være at danne en reservefond, på hvilken der kan trækkes i finansår, hvor behovet for støtte ikke kan dækkes af de løbende indtægter.

Såfremt der skal gennemføres en virkelig demokratisering af uddannelsen, er det fundamentalt nødvendigt, at der sættes ind med økonomiske hjælpemidler allerede overfor gymnasieungdommen. Man kan ikke nøjes med at bygge 1. og 2. sal på en bygning; først og fremmest må fundamentet være i orden.

Ved en af ungdomskommissionen i 1949 foretaget undersøgelse har det vist sig, at størstedelen af gymnasiéeleverne kommer fra de bedre stillede dele af befolkningen. Som anført i bemærkningerne til lovforsla-